

Pan

Marek Kuchciński

Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację numer 16041 Postów na Sejm RP Pani Moniki Wielichowskiej i Pana Arkadiusza Myrchy w sprawie *uniemożliwiania uchodźcom na granicy polsko-białoruskiej w Terespolu składania wniosków o azyl* na wstępie uprzejmie informuję, że sytuacja na wspomnianym przejściu granicznym pozostaje przedmiotem stałego zainteresowania kierownictwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Straży Granicznej.

Należy wskazać, że funkcjonariusze Straży Granicznej (SG) wykonują swoje obowiązki zgodnie z kompetencjami określonymi w ustawie z dnia 12 października 1990 r. o *Straży Granicznej* (Dz.U. z 2016 r. poz. 1643, z późn. zm.), natomiast nadzór Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji nad tą formacją dotyczy wyłącznie przestrzegania przez funkcjonariuszy SG obowiązujących przepisów prawa.

Jednym z ustawowych zadań Straży Granicznej jest zapobieganie i przeciwdziałanie nielegalnej migracji m.in. poprzez odmowę dostępu do terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (RP) osobom, które nie spełniają warunków wjazdu i pobytu na tym terytorium.

Osoba ubiegająca się o wjazd na terytorium RP podlega kontroli granicznej, w trakcie której – zgodnie z art. 23 oraz art. 25 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o *cudzoziemcach* (Dz. U. z 2016 r. poz. 1990, z późn. zm.) – jest zobowiązana uzasadnić cel i warunki planowanego pobytu na terytorium Polski, niezależnie od obywatelstwa jakie posiada osoba zgłaszająca się do kontroli.

Należy wyjaśnić, że kontrola graniczna jest procesem następujących po sobie, złożonych czynności, które nie ograniczają się w swoim zakresie wyłącznie do weryfikacji dokumentu podróży i wizy, co ma miejsce na tzw. pierwszej linii kontroli granicznej. Czynności te obejmują również szczegółową i zindywidualizowaną ocenę spełniania warunków wjazdu na tzw. drugiej linii kontroli granicznej, gdzie kluczową rolę odgrywają wyjaśnienia złożone samodzielnie przez cudzoziemca w bezpośredniej, zindywidualizowanej rozmowie z funkcjonariuszem SG.

Każdy cudzoziemiec stawiający się do kontroli granicznej jest zobowiązany do udzielenia szczegółowych wyjaśnień na okoliczność, zarówno celu wjazdu, jak i powodów wjazdu z kraju pochodzenia. W trakcie tych czynności funkcjonariusz SG jest zobowiązany również ustalić czy nie zachodzą przesłanki do uznania cudzoziemca za osobę poszukującą ochrony międzynarodowej. Funkcjonariusze SG są zobligowani do szczegółowej weryfikacji wszelkich symptomów mogących wskazywać, że cudzoziemiec poddany kontroli granicznej jest osobą poszukującą ochrony międzynarodowej. W tym miejscu należy

podkreślić, że na dorozumianą deklarację chęci złożenia przez cudzoziemca wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej składa się całość jego wypowiedzi. Jeżeli z treści składanych przez cudzoziemca oświadczeń można domniemywać, że jest on osobą poszukującą ochrony międzynarodowej, funkcjonariusz SG jest zobowiązany przyjąć wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej. Jednocześnie należy wskazać, że przedkładanie przez cudzoziemca dodatkowych dokumentów, takich jak przygotowane wcześniej dokumenty nazywane (mylnie z prawnego punktu widzenia) „wnioskiem o nadanie statusu uchodźcy”, nie może prowadzić do bezwarunkowego przyjęcia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej i zezwolenia na wjazd, jeżeli wspomniane dokumenty są absolutnie sprzeczne z oświadczeniami cudzoziemca. Tylko samodzielne, bezpośrednie przekazanie przez cudzoziemca funkcjonariuszowi SG informacji wskazujących na poszukiwanie ochrony międzynarodowej może stanowić podstawę do dalszych działań, efektem których jest przyjęcie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej.

Jednocześnie należy podkreślić, że na tym etapie nie są badane i oceniane okoliczności mogące mieć wpływ na udzielenie cudzoziemcowi ochrony międzynarodowej. Podczas przeprowadzanej rozmowy nie jest również oceniany stopień wiarygodności informacji oraz wyjaśnień przekazywanych przez cudzoziemca, bowiem powyższe pozostaje w wyłącznej właściwości organu prowadzącego postępowanie o udzielenie ochrony międzynarodowej, tj. Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców.

Natomiast w przypadku, gdy cudzoziemiec jako powód wjazdu podaje przesłanki ekonomiczne (np. brak pracy w kraju pochodzenia) lub inne (np. zamiar podjęcia studiów w Polsce), wskazujące zasadniczo na chęć poprawy warunków bytowych, nie zaś na poszukiwanie ochrony, wydawana jest decyzja o odmowie wjazdu.

Powyższe ma umocowanie m.in. w art. 14 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeksu granicznego Schengen), zgodnie z którym *obywatelowi państwa trzeciego, który nie spełnia wszystkich warunków wjazdu ustanowionych w art. 6 ust. 1 i który nie należy do żadnej z kategorii osób, o których mowa w art. 6 ust. 5, odmawia się wjazdu na terytorium państw członkowskich. Pozostaje to bez uszczerbku dla stosowania szczególnych przepisów dotyczących prawa do azylu i ochrony międzynarodowej lub wydawania długoterminowych wiz pobytowych.*

Tryb postępowania funkcjonariuszy Straży Granicznej w zakresie weryfikowania warunków wjazdu na terytorium Polski i innych państw obszaru Schengen nie ulega również zmianie w przypadku zakomunikowania przez Europejski Trybunał Praw Człowieka (ETPCz) o zastosowaniu środka tymczasowego w oparciu o regulę 39 regulaminu ETPCz. Należy podkreślić, że żadne przepisy prawa nie regulują sposobu postępowania w przypadku zezwolenia na wjazd cudzoziemcowi na podstawie zarządzonego przez ETPCz środka tymczasowego, stosowanego zwyczajowo do osób, wobec których ETPCz zamierzał wstrzymać wydalenie z terytorium danego państwa.

Nie można także podzielić poglądu, że wjazd cudzoziemca wobec którego ETPCz zastosował środek tymczasowy, następuje automatycznie, bez względu na zidentyfikowany w trakcie kontroli granicznej stan faktyczny. Fakt zakomunikowania przez ww. Trybunał o zastosowaniu środka tymczasowego nie może sam

w sobie stanowić podstawy wjazdu, a nawet podstawy przyjęcia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej. W dalszym ciągu kluczowym elementem musi być ustalenie aktualnego stanu faktycznego w zakresie powodów i warunków przekroczenia granicy zewnętrznej UE. W związku z powyższym postępowanie funkcjonariuszy SG w takiej sytuacji opiera się wyłącznie na zasadach umocowanych w prawie krajowym oraz prawie unijnym.

Odnosząc się do sytuacji obywateli Syrii, o których mowa w wystąpieniu, należy podkreślić, że w momencie, gdy stawili się oni do kontroli granicznej, nie spełniali warunków wjazdu i pobytu na terytorium RP, a w ich wypowiedziach nie zidentyfikowano żadnych okoliczności wskazujących na poszukiwanie przez nich ochrony międzynarodowej. Wspomniani cudzoziemcy wskazywali wyłącznie przesłanki ekonomiczno-zawodowe swojej migracji. W dniu 14 lipca 2017 roku ww. cudzoziemcy podczas kontroli granicznej, po czteroletnim pobycie na Białorusi, zadeklarowali zamiar podjęcia pracy w Polsce. W dniu 17 lipca 2017 roku ww. cudzoziemcy jako cel wjazdu wskazali rozwój zawodowy związany z branżą filmową w jednym z krajów UE, wspominając również o posiadanych członkach rodziny w Wielkiej Brytanii, Niemczech i we Francji. W dniach 18 i 20 lipca 2017 roku ww. osoby ponownie jako cel wjazdu podawały zamiar rozwoju ich działalności filmowej w jednym z krajów Europy Zachodniej. Wspomniani cudzoziemcy po raz ostatni stawili się do kontroli granicznej w dniu 21 lipca 2017 roku w dalszym ciągu podając jako cel wjazdu chęć rozwoju działalności filmowej. Wspomniane osoby wskazały również, że wydana w ich sprawie decyzja Europejskiego Trybunału Praw Człowieka powinna im to umożliwić gwarantując zezwolenie na przekroczenie granicy. Na podstawie przywołanych wypowiedzi nie uznano ww. cudzoziemców za osoby poszukujące ochrony międzynarodowej.

Po raz kolejny należy wskazać, że w przypadku ww. cudzoziemców, którzy nie spełniali warunków wjazdu do Polski, jedynymi, właściwymi decyzjami były decyzje o odmowie wjazdu na terytorium RP. Nie zaistniała tu bowiem sytuacja odesłania cudzoziemców znajdujących się w potrzebie ochrony międzynarodowej. Należy stwierdzić, że nie było również podstaw, by uznać, że wydanie ww. osobom decyzji o odmowie wjazdu spowoduje narażenie na ryzyko ich złego traktowania czy narażenia życia lub zdrowia. Oświadczenia złożone przed funkcjonariuszem SG podczas kontroli granicznej wskazywały jednoznacznie i wyłącznie na ekonomiczne przyczyny migracji.

Z poważaniem

MINISTER

SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

z up. Renata Szczęch

Podsekretarz Stanu

Otrzymuje: Sekretariat Prezesa Rady Ministrów w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.